

a 1642. En un litigi que sostenia la Ciutat de Barcelona amb la Cúria Romana, Bruniquer rebé comanda de passar a Roma a defensar els drets de la Ciutat.

En el número 374 de LA GRALLA vàrem ocupar-nos extensament de la figura rellevant d'En Francesc Maspons i Labrós, assenyalant la seva influència en la renaixença literària catalana. Afegirem avui el què l'acadèmic escriptor castellà Francesc M. Tubino, en la seva documentada *Historia del renacimiento literario contemporáneo en Cataluña, Baleares y Valencia*, imprès a Madrid en 1880, diu d'ell: *escritor que se ha conquistado envidiable reputación en una especialidad (es refereix als estudis folk-lòrics) que nadie en España ha llevado tan adelante, en el doble concepto científico-literario*. Podriem dir que fóu l'introductor a Espanya d'aquests estudis. Les seves obres daten de molt abans de la constitució de la societat «El Folk-lore Español» que dirigia Antoni Machado, dels «Cantos Populares Espa-

ñoles» de Rodríguez Marín i de la «Biblioteca Folk-lòrica» de l'Associació d'Excursions Catalana.

Per acabar, direm que el precursor de l'obra político-econòmica de la Lliga Regionalista, fóu En Marian Maspons i Labrós, granollerí i germà bessó de l'anterior. Ell presidí la Comissió que anà a Madrid a presentar al Rei Alfons XII el cèlebre Memorial de greuges.

Potser us haureu imposat l'amable obligació de llegir fins ací aquest ambiciós i massa llarg escrit i no hauré parlat encara de la Carretera com és de llei de fer-ho en aquesta solemnia ocasió.

Se m'acudeix, però, una idea que potser no us desplaigui i que a mi em treu del compromís. ¿No podríem honorar aquests noms de la manera escaient i digna que ells s'ho mereixen, fent-los servir de fites de la nostra Via Major? Crec que podríem fer una exemplar i elegant rotulació amb garantia d'estabilitat.

IMPRESSIONS D'UN ESTIUEJANT

PER JOAQUIM BAS GICH

I

EN nostre petit pati, ombrejat per frondosa parra, corren gallines i conills, que a tothora picotegen, caminen o dormen, aprofitant la claror del sol que a clapes passa entre les fulles.

Aquesta petita república, es troba disminuïda des d'alguns dies, per l'absència d'una interessant família. Es componia, aquesta, de dos conills porquins, parella feliç que vegegen coronada llur unió amb el naixement de dos petits, l'estampa mateixa dels seus pares. Amb tan senyalat esdeveniment, el mascle, boníssim subjecte, prengué possessió d'una caixa de fusta posada al revés, que amb un forat al costat, simulava quelcom paregut a una rudimentària casa, i en ella instal·là la família. La mare, sortia poques vegades de casa, al cuidado dels petits, i el pare no es movia dels voltants, mastega que mastegaràs, interrompent la tasca per a donar una que altra ullada als seus fills.

Aquella vida familiar, feta amb tanta fè, féu cavilar la mestressa, camperola castissa, qui pensà que seria millor donar les dimissòries a tota la família, i així ho féu, regalant pares i fills al pintor del poble, que, artista a la fi, va descobrir que el conillet no deixava de complir, amb el seu mastegar seguit, un alt deure, puix que d'ell depenia la vida i procreació de tota aquella espècie, que alguna funció acompliria des del moment que havia estat creada.

Parents propers dels porquins, els conills de llargues orelles i grossos ulls, formen, en aquest petit poble, una agrupació molt agermanada. Masteguen amb convicció i formen pinya, sempre a la defensiva de les gallines entremaliades.

Això treu de pollaguera la lloca que viu amb ells i que donant voltes i alguna que altre picada, procura obrir-se pas vers la cassola; els pollets, enardits per l'exemple, s'enfilen damunt els cossos suaus i fins dels conills, per a atansar el què desitgen... i aquests, golafres de mena, no se'n donen compte, mentre mengen, i acluquen els ulls amb delícia.

La lloca i els seus petits, son els únics que es barregen amb els conills, puix la multitud és sempre reunida al fons del pati, tancada al galliner. Es allò de la multitud demagògica: subjectes de galtes xuclades disputant-se continua-

ment les engrunes, i damunt d'ells l'autoritat del gall, qui es veu negre per imposar-se.

En la comunitat dels conills, tots viuen igualment, i en llur desenrotllament casi no hi ha diferències físiques, tots són lluents i sans; en les estones d'esbarjo — que són algunes — juguen i s'acaricien i fins a la mort viuen tranquils i feliços.

En la comunitat de les gallines, on predomina l'interès disputant-se la més petita partícula de menjar, sols els forts prosperen, i en llur creixement hi ha grans desigualtats, i algun que altre individu de caràcter dèbil i tímid, sucumbeix a la meitat de la cursa. Entre elles no hi ha repòs, i el gall afirma orgullosament la seva autoritat com el tirà més dèspota.

Imatge clara del què passa amb els homes.

II

No hi ha dubte que un efecte és exteriorització d'una causa, i que, no existint la causa, no existeix l'efecte.

Moltes vegades ens preguntem per què serveixen tants insectes com són les mosques, mosquits, aranyes i tants altres, molestos i aparentment sense utilitat.

Molts d'ells viuen per la negligència de l'home en netejar els estables o en assecar certs pantans infectes. ¿Per què, doncs, queixar-se? ¿No són un avís, les més de les vegades, per evitar mals pitjors? Diuen que les mosques i mosquits són transmissors de febres i enfermetats epidèmiques; doncs, sanejant les localitats, purificant els costums i organismes, no hi haurà transmissió de sang dolenta, i encara que existissin mosquits i mosques, en tot cas serien vehicle de salut, i si són animals que viuen de sang dolenta, no existint la causa, no existiria l'efecte.

L'instint de l'home per la justícia equitativa és infalible.

Tot el món té simpatia per la vel·leïdosa i eixelebrada papallona i en canvi sent antipatia per l'aranya.

Es un espectacle repulsiu veure pres en les xarxes d'aquest astut animal, aquell ésser brillant i voleiadís, i tanmateix resulta per l'home més immediatament útil l'aranya, ja que les seves víctimes preferides són les mosques, transmissores d'enfermetats. Més, aquesta repulsió és lògica; l'aranya és un paràsit que viu de la falta de netedat; i la papallona apareix com l'esperit glorificant d'aquell humil ésser que dona la seva vida pel treball: el cuc de seda.